

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος 16ο

Το Αηδονοχώρι δεν είχε ξαναδεί τέτοιο μεγαλοπρεπέστατο γάμο. Η νύφη έλαμπε σαν την ηλιόλουστη μέρα. Η νυφική φορεσιά της, αντίτυπο φορεσιάς της βασίλισσας Αμαλίας, ήταν πρωτόγνωρη στο Αηδονοχώρι και έκανε τη λυγερή Θανάσω να μοιάζει εξωτική. Δεν χόρταινε ο κόσμος να την κοιτάζει. Και ο γκριζομάλλης Βούργιας στεκόταν κορδωτός δίπλα της και ένωθε δικαιωμένος. Τον θαύμαζαν όλοι. Είχε αποχτήσει κύρος καλού και υπεύθυνου οικογενειάρχη.

Μετά τα στεφανώματα, ο κουμπάρος έσυρε τον τσάμικο στο προαύλιο της εκκλησίας με το τραγούδι:

*Κουμπάρε, καλορίζικε που βάλεις το στεφάνι
να σ' αξιώσει ο Θεός να βάλεις και το λάδι.
Κουμπάρε, που στεφάνωσες τα δυο τα κυπαρίσσια
να σ' αξιώσει ο Θεός να 'σαι και στα βαφτίσια.*

Έκανε τα τσαλίμια του ο Ζαρντάβελος χαρούμενος που με τούτο το κουμπαριό εδραίωνε περαιτέρω την πολιτική του βάση.

Χόρευαν μπροστά και η νύφη με το γαμπρό με το τραγούδι:

*Καινούριος γάμος γίνεται, με γεια του, με γεια του
Με γεια του με χαρά του να ζήσει η συντροφιά του...*

Έσυρε και η Φουφούλαινα το χορό. Σήκωσε το χέρι να σιωπάσουν τα όργανα και χόρευε τραγουδώντας:

*– Κορίτσια τι αγναντεύετε, παιδιά μου τι κοιτάτε;
– Κοιτάμε την Ντρομπολιτά, του Λιονταριού την πόρτα
που ξέβγαίνει μια πεθερά με δώδεκα νυφάδες.
Τις παίρνει πάει περίπατο, τις βγάνει στο σεριάνι
κι απόσταση η μικρότερη, δεν πάει κοντά στις άλλες.
Κι η πεθερά της έλεγε κι η πεθερά της λέει:
«Περπάτα αστρί, περπάτα, αυγή, περπάτα νιονουφούλα,
μη σε βαραίνουν τα φλωριά, μη σε βαραίνει η φούντα;»*

Έπειτα χώρισαν τα δυο συμπεθεριά και το γλέντι συνεχίστηκε στο κονάκι του γαμπρού και στο κονάκι της νύφης. Τελείωσε τη Δευτέρα μετά τα πιστόφια.

*

Μετά το γάμο και αφού τέλειωσαν το σπάρσιμο του σιταριού, ο Βούργιας πήρε τον εγγονό του τον Μητσάκο και το μικρό κοπάδι της Αργύραινας και έφυγαν για τα κατώμερα. Έφυγαν και άλλοι για τα χειμαδιά, μερικοί να ξεχειμωνιάσουν με τα πρόβατα και άλλοι να δουλέψουν μεροκάματο στο μάζεμα των ελιών, ενώ αυτοί που έμειναν έκαναν ετοιμασίες για το χειμώνα. Έκοβαν και κουβάλαγαν ξύλα, συγύριζαν τις σκεπές των σπιτιών και φώναζαν το Μαστροπάν να μερεμετίζει χαλασμένες πόρτες και παράθυρα.

Ο Πανάγος χαλάρωσε με την παντρεία και έπαψε να είναι ζόρικός αγροφύλακας. Η Πανάγαινα, πρώην Θανάσω, φρόντιζε το νοικοκυριό του και τον κατάκοιτο πατέρα του. Η πεθερά της την αγάπαγε που ήταν καλόγνωμη και προκομένη. Είχε και καλή φωνή και σιγοτραγουδούσαν μαζί. Είχε γροικήσει το παιδί όταν έπαθε αποβολή. Σήκωνε, λέει, τον πεθερό της, και ζορίστηκε. Η γιάτρισσα η Στράταινα της συμπαραστάθηκε, όμως δεν μπορούσε να σταματήσει την αιμορραγία. Έφεραν γιατρό και διάταξε ξεκούραση. Να μείνει ακίνητη στο στρώμα. Η Φουφούλαινα την παρηγορούσε: «Μη στενοχωριέσαι, τσούπρα μου. Θα 'ρθει άλλο παιδί. Είσαι τόσο νέα». Έπειτα πήγαινε στο κρασοπουλειό της συμπεθέρας της Αργύραινας και το έριχνε στο πιτό να πάνε κάτω τα φαρμάκια. Έτσι η Αργύραινα ανάλαβε αναγκαστικά τη φροντίδα της κόρης.

Ένα πρωινό που έβρεχε, η Φουφούλαινα μπήκε στο καλύβι να ρίξει σανό στο άλογο και βρήκε τον Πανάγο κουβάρι με την πεθερά του. Πήγε να φωνάξει αλλά δεν βγήκε η φωνή της. Της ήρθε νταμπλάς. Έμεινε μουγκή και παράλυτη. Ο Πανάγος την κουβάλησε και την ξάπλωσε δίπλα στον

πατέρα του. Έπειτα άρχισε να χτυπάει την Αργύραινα. Εκείνη του ξέφυγε και έγινε άρατη. Κάθισε δίπλα στη μάνα του και έβαλε τα κλάματα. Η Πανάγαινα τον ρώτησε από το στρώμα της: «Τι έγινε, αφέντη;» «Σκάσε εσύ!». Σηκώθηκε έβαλε την κάπα του και έκλεισε την πόρτα πίσω του με πάταγο.

Η βροχή είχε κοπάσει. Βγήκε στου Γκιώνη τη ράχη και έριξε μερικές σφυριζιές. Συνέχιζε την πορεία του σχεδόν τρέχοντας και θωρώντας τα χωράφια του χωριού με βουρκωμένα μάτια. Ένωθε ενοχές. Είχε ξεκάνει τη μάνα του για ένα γαμήσι. Μέσα του φούντωνε ο φθόνος για την πεθερά του. Κάθισε σε ένα λιθάρι. «'Αχου, ο καφερός! Δεν σ' έβαζα γω μέσα σε μια μυρμηγκοφωλιά!» έλεγε κρατώντας το φαλλό του. «Με τρέλανε η σκρόφα!» Γύρισε έπειτα από κάμποση ώρα και πήγε στο κρασοπουλειό. Ο κουινιάδος του ο Βαγγέλης του πρόσφερε μια κούπα κρασί. Το ήπιε μονορούφι. Έπειτα χτύπησε την πόρτα της πεθεράς και την διάταξε: «Πήγαινε να τους συγυρίσεις και να γκρεμοτσακιστείς να μη σε βλέπουν τα μάτια μου». Εκείνη βγήκε μπαμπουλωμένη και έφυγε με σκυμμένο κεφάλι. Έκτοτε θα την απόφευγε όπως ο διάβολος το λιβάνι. Όμως όταν την ξεμονάχιαζε την πλάκωνε στο ξύλο και την βίαζε.

Εκείνη τη βροχερή μέρα, η γειτόνισσα στο παραπάνω κονάκι, που συνήθως έκοβε την κίνηση των χωρικών από το παράθυρό της, είδε την Αργύραινα να μπαίνει στο καλύβι και έπειτα να μπαίνει και ο Πανάγος. Και λίγο αργότερα να μπαίνει και η μάνα του η Φουφούλαινα. Αμέσως μετά να βγαίνει ο Πανάγος κουβαλώντας τη μάνα του στον ώμο. «Τι να 'χε δει άραγε η Φουφούλαινα στο καλύβι και της ήρθε νταμπλάς;» αναρωτιόνταν οι Αηδονοχωρίτες. Τίποτα δεν κρύβεται σε ένα μικρό χωριό. Κάποιος, λέει, είχε δει τον Πανάγο με την Αργύραινα σε ένα χαντάκι το καλοκαίρι. Έτσι η μοιχεία του Πανάγου έγινε βούκινο. Ο καθένας έλεγε το μακρύ του και το κοντό του και το διασκεδάζαν. Κρυφογελούσαν ακόμη και οι φίλοι του Βούργια. Είχε πάρει ψηλά τον αμανέ και τούτο το μασκαραλίκι θα του έκοβε τα φτερά. Λυπόταν τη Φουφούλαινα που φούμιζε το χωριό με τη λεβεντιά της και τα τραγούδια της. Πολλοί την επισκέπτονταν. Κατάκοιτη και ακίνητη τους κοίταζε βουβή με λυπημένα μάτια. Δεν δεχόταν τροφή. «Σώθηκε το λάδι στο καντήλι της. Δεν θα ζήσει πολύ», έλεγαν.

Μέσα σε κείνη την αναμπουμπούλα κρύωσε ο κατάκοιτος Φουφούλης. Έπαθε πνευμονία, έβηχε και σήκωσε πυρετό. Η Πανάγαινα είχε χάσει πολύ αίμα. Ήταν κατάχλομη και όταν σηκωνόταν από το στρώμα τρέκλιζε. Η θεία της η Μάρκαινα, που θα την συμπαραστεκόταν, ήταν λεχώνα. Επιπλέον, ο Πανάγος απαγόρευσε στην πεθερά του να πλησιάζει το κονάκι του. Πήγε και χτύπησε την πόρτα της Στράταινας και την παρακάλεσε να πάει στην ανήμπορη γυναίκα του. Ήρθε και ο αδερφός του ο Τρύφωνας. Φέρανε το γιατρό και τους είπε ότι δεν υπήρχε γιαιτρεία για τη Φουφούλαινα, και ο Φουφούλης ήταν πολύ αδύνατος να αντέξει την πνευμονία.

Το ψυχοσάββατο, πριν τις αποκρίες, χτύπησε θλιβερά η καμπάνα. «Σώθηκε η Φουφούλαινα η λεβέντρω!» έλεγαν οι χωρικοί. Σώθηκε και ο Φουφούλης την ίδια μέρα. Ο Μαστροπάν έφτιαξε τα φέρετρα. Η Στράταινα, η θεία Ντίνα και η Γιώργαινα η προεδρίνα, τους ετοιμάσαν για την άλλη ζωή. Τους έβαλαν τα καλά τους και τους σαβάνωσαν. Ο Πανάγος με τον Τρύφωνα τους τοποθέτησαν στα φέρετρα και τους μετέφεραν στο καθιστικό. Μαζεύτηκαν οι γυναίκες και κίνησαν μοιρολόι.

*Με γέλασαν τα πουλιά, της άνοιξης τ' αηδόνια
με γέλασαν και μου 'πανε ποτέ δε θα πεθάνω
κι έφτιασα το σπιτάκι μου ψηλότερα από τ' άλλα
με δυο με τρία πατώματα μ' εξήντα παρεθύρια.
Στο παρεθύρι έκασα, το πέλαγ' αγναντεύω,
βλέπω τους κάμπους πράσινους και τα βουνά γεράνια,
βλέπω το Χάρο κι έρχεται στους κάμπους καβαλάρης.
Μαύρος είναι, μαύρα φορεί, μαύρο 'ν' και το άλογό του,
μαύρο 'ν' και το ζαγάρι του, που έρχεται κοντά του.*